

Utan oljan går vi under

Oljan är ett tveeggat svärd. Med tanke på klimatet och miljön borde vi sluta använda den imorgon. Koldioxiden som släpps ut när vi eldar oljan är bara ett av problem. Ett annat är vårt bruk av plastprodukter, framställda av fossila kolväten. Att jag inte kommer ihåg hur många mikroskopiskt små plastpartiklar som finns i en enda liter havsvatten kan inte skyllas på dåligt minne eller ointresse. Det är nog min mänskliga överlevnadsinstinkt att förtränga det jag helst inte vill veta.

Oljan är alltså ett hot, men å andra sidan har vi i vår civilisation gjort oss beroende av den. För någon månad sedan skrev jag i denna spalt om trafikprognoser som pekar rätt upp i himlen och att vi förlitar oss på oljan både för att förflytta oss själva och alla varor som vi tror oss behöva. Men det finns det som är värre än bilar som riskerar bli stående ...

Institutet för jordbruks- och miljöteknik publicerade nyligen en rapport med titeln "Sveriges primärproduktion och försörjning av livsmedel – möjliga konsekvenser vid en brist på tillgänglig fossil energi". Finansierad av Jordbruksverket, borde den ha en viss status och tas på allvar.

I tre olika scenarier beskriver man troliga konsekvenser för vår tillgång på mat. Konkret översätter man kilowattimmar fossil energi till intag av fett, kolhydrater och proteiner. Slutsatsen är att den lindrigaste bristnivån är hanterbar, medan de två andra ger dramatiska följder. I det byråkratiska språket uttrycks det som "... inte möjligt att hålla Sveriges befolkning ovanför svältgränsen". Vad man alltså säger är att det inte handlar om en hälsosam minskning av portionerna utan något som för de flesta av oss känns avlägset och främmande – SVÄLT. Och inte svält som vi skulle kunna förnimma från tv-soffan med chipsskålen inom räckhåll utan högst påtaglig vid det egna köksbordet.

Jag har inte lusläst rapporten, men råkade fastna för tre avsnitt i texten där man talar om hästar. Med brist på livsmedel skulle man kunna överväga att äta hästkött, men det nämns bara i förbigående. Inte för att det finns några principiella invändningar, utan för att antalet djur inte är så stort att det skulle göra någon verklig skillnad. Nästa passus om hästar är i ett resonemang om vad man kan ersätta traktorerna med. Slutligen ger min sökning på ordet "häst" träff i ett stycke med moraliska frågor. Kommer det – med tanke på behovet av foder – att vara försvarbart att hålla 360 000 hästar för hobby och rekreation?

Hästarnas roll är förstås bara en randanmärkning i det stora hela. Att vi urbana människor saknar kunskaper om odling och djurhållning är mer kritiskt. Rapportens slutsats att vi troligen står sämre rustade än under andra världskriget är alarmerande och riskerar att trigga vårt medfödda beteende att sticka huvudet i sanden. Något som för stunden kan vara en överlevnadsstrategi, men som aldrig har löst några problem.

Stellan Tengroth